

Česká literatura konce 18. a počátku 19. století

Osvícenský racionalismus a klasicismus

Tradiční periodizační mezníky a jejich problematičnost

1770 – 1806 (1780 – 1814/1815)

1806/1815 – polovina 30. let

30. léta až léta čtyřicátá (1830 – 1845/47)

1845 – padesátá léta (1858)

Tradiční periodizační mezníky a jejich problematičnost

1770 – 1806 (1780 – 1814/1815)

- Historický kontext: tereziánské a josefinské reformy
- Literární události: Balbínova *Obrana jazyka českého*, 1775 (latinsky), *Hlasatel český* (1. ročník, 1806)

1806/1815 – 30. léta

- Historický kontext: napoleonské války, vídeňský kongres
- Literární události: Jungmannovo dvojí rozmlouvání *O jazyku českém* (1806), *Rukopis královédvorský a zelenohorský* (1817), Kollárova *Slávy dcera* (1824)

Tradiční periodizační mezníky a jejich problematičnost

30. léta až léta čtyřicátá (1830 – 1845/47)

Historický kontext: červencová revoluce ve Francii (1830), listopadové povstání v Polsku

Literární události: Máchův *Máj* (1836), Tylův *Poslední Čech* (1844), Němcové *Národní báchorky a pověsti* (1845–1847)

1845 – padesátá léta (1858)

Historický kontext: revoluční léta 1848/1849, Bachův absolutismus

Literární události: Havlíčkova kritika Tylova *Posledního Čecha*, *Kytice z pověstí národních* (1853) K. J. Erbena, *Babička* (1855) B. Němcové, almanach *Máj* (1858 – 1. ročník), sbírka *Hřbitovní kvítí* (1857) J. Nerudy

Specifické rysy českého obrození – ano či ne?

- opožděnost ve srovnání se západoevropskou kulturou
 - kriticky přehodnocována v posledních letech (srov. Tureček, Pelán a kol. v kolektivní monografii *Český a slovenský literární klasicismus*, 2017)
- narušení sociální základy a omezení základních funkcí slovesné kultury v době pobělohorské (po r. 1620)
 - tzv. „době temna“?
- jazykový ráz prvních obrozených literárních projevů
- utváření české kultury uvnitř kultury jiné
- stínový charakter české literatury
- protikladnost státu a národa
- synkretismus kulturních slohů/diskurzů

Odkazy na literaturu

MACURA, Vladimír. *Znamení zrodu*. Praha: H&H, 1995.

TUREČEK, Dalibor a kol. *Český a slovenský literární klasicismus*. Brno: Host, 2017.

TUREČEK, Dalibor. *Sumář*. Brno: Host, 2018.